

SZEKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI 48-AS FÜGGETLENSÉGI KOSSUTH-PÁRT POLITIKAI LAPJA

A SZEKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG” ÉS TÖBB EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelen hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
ELŐFIZETÉSI ÁRA: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. Községek, községi előljárók, papok és gazdasági egyesületi tagok egész évre 8 K, tisztek, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják. Helyközi telefon 15. sz. egy példány ára 10 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
B E T E G H P Á L
LAPTULAJDONOS.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk. Hivatalos hirdetések 100 szóig minden szó 6 fillér, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet om. 8 fillér, többszöri köztésnél 6 fillér. Nyílt-tér sora 1 K. Díjak előre fizetendők. — M. kir. postatakarékpénztári osakk- és kléring 10.489. szám

A Khuen sokasága.

Irtá: **Kossuth Ferenc**

Alig van néhány hónapja, hogy Khuen gróf elfoglalta a miniszterelnöki széket. Rosszul választott tuzások ültették őt e magas polcra; bajnak, válságnak jele volt mindannyiszor az, ha ő megjelent (mint a király kedvelt hive) a magyar politikai láthatáron.

Korábbi kísérletezései alkalmával nem tudott gyökeret verni; most azonban talán sikerülni fog ez neki. Sokan kételkednek ugyan ebben, de a kezdet jelei reá nézve kedvezők.

Nézzük meg közelebbről e jeleket azért, hogy mérlegelni tudjuk valódi értelmüket és értéküket.

Nagy sokaság tölön a nemrég üres „nemzeti társaskör” helyisége előtt. Feltámadás van: valahol megszólalt az a trombita, a melyről szent Pál irt a korinthusbelieknek; csak hogy a feltámadottak nem tartották szükségesnek azt, hogy „a rothadó test rothadatlan természetet öltöson magára”. Ők úgy jöttek elő, a hogy voltak.

Hol voltak, hol rejtőztek azon három és fél év alatt, a mig a nemzeti küzdelem pártjai a hatalom birtokában maradtak és minden erejüket megfeszítették azért, hogy valamelyik irányban előre vihessék a nemzet ügyét?

Senki sem tudott róluk és nagy számukról; senki sem hallotta szavukat; csakis egy-két napilap szitkozódott és gorombáskodott naponta, annak jeléül, hogy él ez a tábor, mert a ki szitkozódik és gorombáskodik, az él.

Most azonban itt vannak ők; övék a dicsőség, övék a hatalom és ennek tudatában hirdetik a munka tanát, mint az ő találmányukat, a nemzeti munkáét, mert náluk minden nemzeti, ép oly nemzeti a munka, mint nemzeti volt az ő társaskörük.

Letagadhatatlan eredményt ért el Khuen megjelenése a közélet szinpadán.

Ő maga sem hihette, hogy ily sokan és ily gyorsan fogják támogatásukat felajánlani és a hatalomban saját részüket kérni.

Kilenc hónapig tartott a válság, mely az országot senyvesztette, mert a koalíciós kormány nem akart nemzeti vívmány nélkül tovább kormányozni.

A képviselőház kettészakadt többségének többsége alig várta már, hogy távozzék ez a kor-

mány, és mégis vádolta tagjait, hogy nem akarnak távozni; holt kézzel fogható jeleit adták, hogy akartak, de nem bírtak.

Végre távozott a többségből lett kisebbség által hevesen gyűlölt Wekerle-miniszterium; melyet a függetlenségi és 48-as párt e része azért gyűlölt meg, mert a 67-es miniszterek semmi áron sem akarták magukévá tenni a 48-as miniszterek kitarító törekvését az önálló nemzeti bank felállítására.

Most ime itt van, mint eredmény a Khuen-kormány, mely nemcsak azt nem teszi magáévá, a mit a Wekerle-kormány 67-es tagjai visszautasítottak, hanem semmi más nemzeti követelést sem, hanem azt hirdeti, hogy nem szabad többé semmit sem követelni, mert csak így lehet béke ebben az országban.

Ez az eredménye a rosszul választott tuzásoknak valóban nem örvendetes; de nem lesz végzetes baj, ha okulni fogunk rajta és kellő erővel, kellő időben vissza tudjuk küldeni Khuent oda, a honnan jött, az ő családi otthonába, hol mint jó férj és jó családapa jó hirben élte magán életét.

De nem helyesen írom, hogy akkor nem lesz nagyobb baj, mert igen is nagybaj már magában az, a mit bizonyos bécsi körök elé tárt a nemzet, mint szomorú jelenséget.

Kiderült, hogy előbujhatik rejtekhelyéből egy sokaság, mihelyt a kormányzás magaslatáról azt hirdeti valaki, hogy a nemzetnek nem kellene engedmények; majd meg lehet vádolni a nemzeti jogokért küzdőket, hogy az ellenkezőt állították és inkább ott hagyták a hatalmat, mint sem hogy elhagyják nemzetünk jellemében vetett hitüket.

Miképpen fogja majd elhittetni valaki illetékes helyeken azt, hogy a nemzet nemcsak anyagilag, hanem jogilag is fejlődni akar? Rá fognak mutatni a példára, hogy ime mily nagy sokaság rajongta körül Khuent, mikor a nemzeti lemondást hirdette és miként lelkesedett azon, hogy saját nemzetének ezentul nem kell semmi!

Valóban a huszadik századhoz illő szecessziós jelenség az a sokaság, a mely azon tud lelkesedni, hogy nem kell semmi az ő fájának, az ő nemzetének, az ő hazájának, a melynek közügyeibe is belekontárkodik már a bécsi Rathskeller minden sörös vendége.

De ne örüljenek még sem a mi osztrák ellenségeink ajelenségén.

A ki a vidéken a nemzeti élet mélyébe tekint, azt látja, hogy ott élnek még férfiak, a kik nem olyanok, mint a hirtelen kigyult fénynek neki repülő lepkék.

Ezeknek vannak elveik; van elveikhez fűződő hitök; van hazájuk jövőjében bizodalruk és van elég akaraterjük a helytállásra.

Nem is féltém én hazámat, mig megvan ez a hit, megvan ez az akarat, csak attól féltém e nagy nemzeti erőt, hogy ne pazaroltassék el és kalandozó utakon járátva, ne fárasztassék ki, hanem mint nemzeti kincs őriztessék meg azért, hogy pazarul öntessék ki majd a sors mérlegének serpenyőjébe, mikor ezt tényleg lenyomhatja és értékével a haza számára értéket szerezhet.

Ez képezi gondomat, mely tart; és ez irányítja lépteimet azon az uton, melyen pártomat vezetem.

„Komolyabb háboru lappang a béke alatt” (Mars gravior sub pace latet); ezt irta Claudianus.

Ezt mondjuk mi is, kik komolyan, de erősen fogunk küzdeni; ezt mondjuk azoknak, kik dicselkedve mutatnak a sokaságra, mely békét akar s a béke kedvéért előre is kész mind azt akarni, a mit a legfelsőbb hatalom akar.

E sokaság nem a nemzet; maga a nemzet megdöbbenve érzi, hogy többsége, mikor meg volt, nem foglalthatta el az alkotmányos hatalmat és nem élhetett az elő törvényekbe lefektetett világos jogokkal.

Ha a magyar faj a megadásra lenne hajló, több század óta nem lenne már ez az ország; de mert nem megadó faj: „él magyar, áll Buda még!”

— **Vármegyei közgyűlés.** Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságát e hó 14-én (pünköst ünnepének szombatján) d. e. 10 órakor tartandó rendes közgyűlésre hívja össze az alizpán távollétében Dr Paál Árpád főjegyző. A tárgysorozaton hivatalos előterjesztések, választások, községi ügyek, átiratok és a 24 órával előbb netalán beadandó indítványok vannak. Az átiratok egyike, képezi a közgyűlés politikai magvát. Ez Jásznagykunszólnok vármegye átirata a képviselőházban történt incidens elítélése ügyében. A másik átirat Tolna vármegyéé a király 80-ik születésnapjának ez évi aug. 18-án való megünneplése iránt.

Mit kíván az iparosság?

Az Ipartestületek Országos Szövetségének akcióprogramja.

Négy évtizednél hosszabb időn keresztül igérték politikai pártok és változó kormányok a magyar ipar támogatását, a magyar iparosság sorsának javítását anélkül, hogy óhajaink, kívánalmaink teljesültek, helyzetünk jobbra változott volna. A közjogi kérdések foglalták el az elméket a közéletben s ennek az irányzatnak ipar és iparosság adta meg az arát első sorban, de megszervezte azt következeiseiben egész közgazdasági életünk.

Most újra a választási urnák elé hívják a nemzetet. Itt van az ideje, hogy a magyar iparosság megállapítsa a maga kívánalmait, tömörüljön azok mellett és csakis olyan képviselőjelölteket támogasson a szavazatával, akik eme kívánalmakat a magukévá teszik s azok érvényesítése érdekében közremunkálni készek. Azért a munkaadók szövetsége kiküldöttei által Kolozsvárott tartott nagygyűlés bizottsága az Ipartestületek Országos Szövetségének bizottsága együttesen megalakította az iparosok országos politikai szervezetét azzal a céllal, hogy az iparosérdekek hatékonyabb parlamenti képviseletét kivívni igyekezzeik.

Ehhez képest legsürgősebb és legfontosabb kívánalmainkat az Ipartestületek Országos Szövetsége által megállapított akcióprogram és a kolozsvári nagygyűlésen hozott határozatok figyelembevételével a következőkben összegezzük:

Hogy a magyar iparosság számánál és súlyánál fogva a közügyekben megfelelően befolyhasson, tiszteletben tartva az iparosgyűléseknek e tárgyban hozott határozatait, kívánjuk a választójognak nemzeti és demokratikus alapon való oly irányu kiterjesztését, hogy minden önálló iparos választó legyen.

Az ipari fejlődés Magyarországon másként nem képzelhető, csak ha a fejlesztés eszközeiről Magyarország maga rendelkezik, kívánjuk tehát Magyarország önálló gazdasági berendezkedését, vagyis az elkülönített vámterületet és az önálló magyar nemzeti bankot.

Kívánjuk, hogy az így berendezkedett állam az ipar fejlődését a közigazgatás minden eszközével támogassa.

Ezért követeljük a hatósági védelmet a magyar ipar részére, a kontárkodás megakadályozását célzó rendeletek végrehajtását és új, megfelelő rendelkezéseket a végből, hogy legalább a tisztességtelen versenynek ezen módja ellen védve legyünk.

Követeljük általában az ipari közigazgatás egyszerűsítését; köve-

teljük, hogy az összes iparos-kormányzati szervekben, aminők: az ipartanács, iparoktatási-, közlekedési tanács, vámmügyi tanács stb. a kézműiparosságnak is megfelelő képviselőt biztosítsanak.

Követeljük egy jó, a hazai viszonyoknak megfelelő ipartörvény sürgős megalkotását a képesítés elvének minél teljesebb kiépítésével. Ezt a törvényhozási és az ebből folyó egyéb közgazdasági intézkedést nyomon kell követnie a törvényhozás olyan intézkedésének, mely a munkaszabadságot teljes mértékben biztosítsa és garanciát nyújtson arra nézve, hogy fennálló szerződések ideje alatt új követelések címén sztrájkok létrehozása büntető uton toroltassék meg. A dolgozni akaró munkások bántalmazása, a munkából való kiemelése stb. szintén büntetendő megtorlás tárgya legyen, egyébként azonban a sztrájkjog védelmi fegyverül meg hagyható.

Követeljük az ipari pöröknél a szóbeliséget, a bírósági eljárás egyszerűsítését, gyorsítását és olcsóbbá tételét.

Követeljük, hogy a magyar államvasutak hálózata a külfölddel, különösen az erdélyi határokon át való kapcsolatok révén kiegészítessék; hogy az államvasutak teherszállítási tarifája olyképen reformáltassék, hogy az az ipari termelést hathatósan előmozdítsa, új iparágak létesítését lehetségessé tegye, kívánjuk a közlekedési eszközök kiterjesztését, a vizierők kihasználását ipari célokra.

Követeljük, hogy a gyorsabb közlekedés lehetőségéből a szegényebb iparos ne zárassék ki s ezért a gyorsvonatokhoz is harmadik osztályú kocsi is kapcsolandók.

Követeljük az iparosképzés helyesebb irányba terelését. Követeljük a tanoncképzés kötelezővé tételét gyárakra kiterjedőleg is és elegendő lenni iskola felállítását, hogy az iparos pályára lépő ifjúság élete 12. évében az írás-olvasásban jártas lehessen. Ezzel párhuzamosan követeljük a kisipar technikai és kereskedelmi fejlesztését, mestertanfolyamok és technológiai intézetek rendszeres fenntartásával úgy a fővárosban, mint a vidéken.

Követeljük, hogy Magyarország ipara a közösi szállításokban a kvóta arányának megfelelő százalék szerint részesedjék s az összes közszállításokban a kis- és középipar is megfelelő arányban részesíttessék és hogy erre nézve a kisiparosok érdekében megfelelő könnyebbitések (szakmák szerinti munkavállalás, óvadék-könnyítések, a számlák gyors elintézése) biztosíttassanak.

Követeljük az iparosok termelő-, hitel- és egyéb szövetkezeteinek hathatós támogatását és az állam segítségét a szövetkezeteknek szakmák szerint való tömörülése és országosításának biztosítása körül.

Követeljük a vásárugy rendezését akképen, hogy a vásári jogositványok a regále módjára megváltassanak; a házalás fokozatos megszüntetését és a fegyenc-ipar kérdésének olyan megoldását, hogy a letartóztatási intézetek az adófizető iparosoknak jogosulatlan versenyt ne támasszanak.

Követeljük a munkásbiztosításról szóló törvény sürgős módosítását s

ez alkalommal az egész rendszer egyszerűsítését, a pénztári tisztviselőknek a munkás és munkaadó mozgalmakban leendő részvételétől eltiltását, a pénztári önkormányzatban a tényleges paritás keresztárvitelét, az építőipari balesetek a fölszökő kirovó rendszerbe való áttételét.

Követeljük egy a mai kor igényeinek megfelelő iparosnyugdíj- és rokkanttörvény létesítését olyképen, hogy az minden iparosra kötelező legyen és hogy az e célra létesítendő alaphoz az állam hozzájáruljon és többek között az iparosok betegápolási pótadójából befolyó összegeket is e célra fordítsa.

Az ilyen intézkedések által életképesebbé és erősebbé tett magyar ipartól várjuk, hogy képes lesz az idő haladásához szükséges szervezeteket a maga erejéből létesíteni és kedvet kelteni a jövő nemzedékben az ipari pályák iránt, amire Magyarországnak oly nagy szüksége van.

Követeljük azonban, hogy az ily közhasznú ipari egyesületeket a kormány pártoló intézkedésekkel erősítse.

Az adózás terén követeljük a létminimum megfelelőbb megállapítása mellett az adókötelezettségben a tiszta progresszív rendszer behozatalát egységes jövedelmi adóval, külön kereseti adó nélkül és az adókulcs leszállításával olyan alapon, hogy az a magyar iparosság versenyképességét a külfölddel és különösen Ausztriával szemben ne csökkentse; a kivétési eljárásban a zaklatások mellőzését és az érdekképviselőknek megfelelő hatáskör biztosítását.

Követeljük a katonai szolgálat idejének leszállítását és oly intézkedést, hogy a fegyvergyakorlatokra behívások ne a legszorgosabb ipari munka időszakában történjenek.

Bizunk a magyar iparosságban, hogy ilyen alapon módjában lesz megerősödni és mint eddig, a jövőben sem fog elzárkózni megfelelő munkásvédelmi és munkás jóléti intézmények alkotásában való részvételtől, hogy így a munkásság és a munkaadók együttes működésével teremtsék meg az iparos Magyarországot.

Végül pedig a magyar iparosság e rövid programmba tömörített kívánalmainak és ezekkel kapcsolatos érvényesítési törekvéseinek támogatására felkérjük a kereskedőket, gazdákat, tisztviselőket, a józan gondolkodású munkásságot és a polgári társadalom mindazon tényezőit, amelyeknek kívánalmaik érvényesítése körül viszont az iparosság áll szívesen rendelkezésére, hogy közös, vállalt és kölcsönös támogatással mindinkább biztosíthassuk Magyarországot gazdasági megerősödését és függetlenségét.

— **Védekezés a peronospora ellen.** A mult esztendőben nagy mértékben dühöngött peronospora járvány tanulságait felhasználva, a m. kir. Ampelologiai Intézet igazgatója Istvánffy Gyula dr. a peronospora elleni védekezésről írott utmutatást átdolgozta. Ez a füzet, mely kellő rövidséggel közérthető módon tárgyalja a védekezési eljárást, egy színés magyarázó képpel kibővítve a földművelésügyi miniszter kiadásában megjelent — s mindenkinek készséggel megküldik, a ki ez iránt levelezőlapon az Ampelologiai intézethez fordul. Az intézet címe: Budapest, II. Debrői-ut 15. szám.

Szines képek.

Gratulálni akart...

— A. Mult heten nagy szenzációja volt a „Szines képek”-nek.

— B. Miből gyantítja?

— A. Az öcskös idegesen szaladgált szöcskemódon ugrált a szerző után — *gratulálni akart neki...*

* * *

Darabont futás.

— C. Minap a darabont nem szegyelte a futást, sőt még hasznosnak is bizonyult.

— D. Hogy-hogy?

— C. Előbb a Király-utcából, majd pedig a Bálint-utcából igen hosszut lépett...

— D. Mi következik ebből?

— C. Csalhatatlan bizonyíték arra, hogy közel jövőben a városból is kilépi, még pedig — *mandátum nélkül...*

* * *

Nyelvujítás.

— E. Huncut ember ez a Khuen.

— F. Miért?

— E. Kérdezi! Hát nem látja, hogy még a mekegők nyelvét is felpeckeli — pénzzel... Beszélő tanfolyamot nyitott a következő országgyűlésre — a magyart gyalázó, rossz nyelvű politikusok számára... És azt várná, hogy mi fizessük a tandíjat...

* * *

Mi lesz Kereszturon?

— G. Mi lesz Kereszturon? Kit választanak követnek?

— H. Feltétlenül Ugront.

— G. Na igen, de melyiket? Ugy tudom Zoltán is akarna lenni...

— H. Akarni akar beszélni is, de ha nem tud...

* * *

Ex-lex.

— I. Adót fizett-e bátya?

— J. Má' minek fizetnék, hiszen ex-lex és választás van. Ilyenkor pedig inkább a kormány fizet nekünk... Csakhogy reá szávazzunk.

— I. Majd visszaszívják azt sokszorosan, ha muszkát választ!

— **Ki lehet virilis?** A közigazgatási bíróság legközelebb döntött azon kérdésben, hogy lehet-e virilista egy pénztintézet, mint jogi személy? A bíróság nemmel felelt e kérdésre még pedig azon alapon, mert a virilisek névjegyzékének összeállításánál csak *ingatlan után* fizetendő államaadó vehető számításba. — Hihetetlenül hangzik ez a döntés, melyet egyik vidéki lapársunk után az ügy tisztázása végett közlünk. Az 1886. évi XXI. t. c. 26. §-a ugyanis világosan kimondja, hogy a virilis sorrend megállapításánál a törvényhatóság területén fizetett *összes egyenes állami adó* vétetik számításba. Sőt a férj vagy atya államadójába a nő, valamint a kiskorú gyermekek államadója is beszámítandó, ha azok vagyont kezel. Ezzel szemben a közigazgatási bíróság olyan döntést nem hozhatott hogy adó-alapul kizárólag az ingatlan tekintse. Hiszen akkor a tisztviselők, kereskedők, gyárosok és iparosok virilisek egyáltalán nem lehetnének. Valami más döntés lehet, a miről szó van, mert ez a törvény ellenére meg nem állhat...

A magyar gazdaszövetség.

A Magyar Gazdaszövetségnek április hó 30-án tartott közgyűlése teszi időszerűvé, hogy ezen folyton izmosodó gazdaszövetségi szervezettel foglalkozzunk. A közgyűlésnek kimagasló eseménye volt Darányi Ignác volt földművelésügyi miniszter elnöknek megnyitó beszéde. Darányi aktív miniszter korában is sokszor felhasználta az alkalmat, hogy a szövetség elnöki székéből tegyen fontos, életbevágó nyilatkozatot. Ezuttal is úgy volt. Erős logikával verte vissza azt a nevetséges vádat, hogy a drágaságnak a magas vámvédelem, vagy az agrár törekvések érvényesülése lenne az oka. A drágaság szerinte is a kartellek és a közvetítő kereskedelemnek az eredménye. Érintette Darányi beszédében továbbá a parcellázás és telepítés dolgát is; hangsúlyozva azt a rég ismert óhaját, hogy a parcellázásokat és telepítéseket állami ellenőrzés alá kell helyezni, végül a magyar gazdák választási szervezkedéséről beszélt, kijelentve azt, hogy a gazdák nem akarnak külön pártpolitikai töredéket alkotni, hanem csak a meglévő pártpolitikai kereteken belül törek-szenek a gazda érdekek fokozottabb érvényesülésére.

Darányi miniszternek ez a beszéde is eléggé világot vet arra, hogy a Magyar Gazdaszövetség munkásságának mik az irányító eszméi. De még inkább megvilágítja azt az a beszámoló, amit Bernát István igazgató terjesztett elő a közgyűlésen. A szövetség legfőbb törekvését ma is a kis emberek anyagi és erkölcsi érdekének a védelme képezi. A folyton szaporodó gazdakörök és szövetkezetek révén folytatja munkáját leginkább a Gazdaszövetség, amelynek méreteit csak akkor láthatjuk egész világosan, ha bélétekintünk egy-egy nagyobb szövetkezeti központ évi jelentésébe. Ekkor láthatjuk, hogy a hitelviszonyok javítása, a fogyasztás és értékesítés szervezésére mi minden történt az utóbbi évek folyamán s mekkora eredménynyel dicsekedhetik már is a Magyar Gazdaszövetség, amely a szövetkezeti és gazdaköri szervezkedés munkáját nemcsak, hogy kezdeményezte, de sok tekintetben ma is irányozza.

Az elmúlt év folyamán sokat foglalkozott a szövetség a homes tead kérdésével is. E fontos kérdésben teljesen körvonalazta álláspontját. Minden további lépés már most a törvényhozás feladata lesz. Figyelmet érdemel a szövetségnek a földbérli szövetkezetek terjesztésére irányuló akciója is, nemkülönben az a mozgalom, amit a visszavándorlók letelepülésének helyes mederbe való terelése érdekében indított. A kis emberek dolgain kívül foglalkozik a szövetség a közép birtokos osztály helyzetével is, amelynek alapos megvitatása céljából már a mult év folyamán országos gyűlést akart egybehívni; sajnos, a folyton vajdó politikai helyzet elodázta ezt a fontos gyűlést.

A Magyar Gazdaszövetségnek azonban nemcsak szorosan vett gazdasági, hanem kulturális feladata is vannak. A szövetség testéből egész serege fakadt az új fiatal hajtásoknak, amilyen például az országos Széchenyi szövetség, melynek fiatal

tagjai teljesen a gazdaszövetség szellemében működnek. Ez az ifjú gárda egész seregét rendezte az elmúlt év folyamán az ismeretterjesztő és hazafias munkára serkentő gyűléseknek és előadásoknak. Ugyanígy megemlíthetjük a szövetségi női ligát is, amely nap-nap után több gyöngéd lelkű apostolt nevel az altruisztikus törekvéseknek. Ha hozzávesszük ehhez a szövetség közreműködésével létrejött számos népkönyvtárat s a szövetség által kiosztott tengernyi sok ismeret-terjesztő könyvet, némi fogalmat alkothatunk a szövetség kulturális munkásságáról.

Divatos jelszóként hangzik ma orszagszerte a nemzeti munkára való felhívás. Éppen azoknak, akik a jelszóval legujabban kacérkodni szeretnek, ajánljuk a figyelmebe, hogy a nemzeti munkának már régóta meg van a tüzhelye a Magyar Gazdaszövetségben, amely Széchenyi István gróf és gróf Károlyi Sándor eszméit szem előtt tartva, nemes hagyományait ápolva, ugyancsak derekasan kiveszi a részét a magyar nép anyagi és erkölcsi újjászületésére irányuló munkából, a nemzeti nagyság épületének alkotó munkájára.

HIREK.

KORTES VERS.

„Még nem fajult el a székely vér,
Minden kis cseppje árága gyöngyöt ér”
Mégmételtyezni téged nem lehet
Költésnek rád sok száz ezreket!
A méreg rajtad nem fog, se nem árt,
Mit beléd márdós a híres „Muszka Párt”!
Mungó-párt! hisz így hívják ezt nálunk
Uton és utfélen ő rájuk találunk.
Honnan szerzik ők a votumot s erőket
Lábukról rántják le a járó-kelöket
Ha kiabálsz megfog, beszél, itat, etet;
Jó pénzzel megveszi, drága beccületed!
Ez a dicső jelölt! — Itt állunk meg már most
Méltsáruk a híres volt darabont Jánost
A ki kárd, szuronnyal foglalt el főszéket,
Hogy csak eszínálhasson törvényteleniséget
Ez az ő érdeme! — Megfizették neki
Nem új János most sem, marad csak a régi.
Piszkos, sáros lobogóját hiába lengeti
Nem három színű az, nem „Magyar nemzeti”
Hiába püccolja! A darabont nevet,
Kivenni talán még benzinnel sem lehet!
Ez a híres ember, a darabont János
Azt hiszi, hogy a nép feldarabolt májost!
A mit feltárlhat a „Nemzeti Pártnak”
S ezek jóízűen kenyérral felmártnak.
Hó, hó! János fiam, állj meg te darabont!
Te kapod először a csontos darabot
Gégédén akadnak a negyvennyolcas csontok
Égyél János fiam, jó étvágyat mondok!

F.

— **A király** május hó 11-ikén Budapestre érkezik.

— **A képviselőválasztások** folyó évi június 1-étől 10-dikéig lesznek és az új országgyűlést a király június 21-ikére hívja össze.

— **Tíz éves találkozó.** Felkérem egykori kedves tanítványaimat, kik 1900-ban érettségi vizsgálatot tettek a székelyudvarhelyi r. kath. főgimnáziumban, hogy nálam letett szerződésük értelmében 1910. évi június 6-án reggel 8 órakor megjelenni s erről engem értesíteni sziveskedjenek. Székelyudvarhelyt, 1910. május hó. *Embery Árpád.*

— **A függetlenségi párt vezetői** a testvériségnek, a nemzet ügye mellett való állásfoglalásnak igen szép jelét adták Kolozsváron. A függetlenségi és 48-as (Justh) párt Gróf Bethlen Bálint Kossuth-párti jelöltet fogja az első kerületben támogatni. Viszont a 48-as függetlenségi Kos-

suth-párt a II. kerületben Baró Weselényi Ferenc függetlenségi és 48-as (Justh) párti jelölt mellett foglalt állást. Ebből kifolyólag Kossuth Ferenc pártelnök felhívást intézett a város polgárságához; akcióba hívja őket „a kormányjelöltje ellen, amely kormány a megadást s a lemondást hirdeti, melyek soha sem fognak összeférni a magyar jellemmel.” Mi a legnagyobb örömmel köszöntjük a vezérek bölcs, a nemzet érdekében egyedül helyes álláspontját, melyet részünkről állandóan követni kívántunk és országossá tenni ohajtanánk most, a tizenkettedik órában...

— **Dr Kállay Tamás** függetlenségi és 48-as párti képviselőjelölt ma (vasárnap) körutra indul az udvarhelyi választó-kerületben, hol az egyes községekben programbeszédet mond.

— **Politikai levonulás.** Tegnap reggel 8—9 óra között igen érdekes levonulást rendezett Ugron János, volt darabont főispán és jelenleg muszkapárti vezér városunkból. Az első kocsin a nevezett főmatador ült Sándor Mózes nyug. tanfelügyelővel, valamint a bakon egy diszbe öltözött vármegyei hajduval, ki a főispáni irodába van szolgálatra berendelve. A következő kocsikban majdnem mind köztisztviselők foglaltak helyet. Így pl. Orbán János báró árvaszéki ülnök, Szabó Gábor vármegyei aljegyző, Pálffy Jenő szolgabíró, Dollny Róbert árvaszéki jegyző, Ferenczy Ferenc járási számvevő, majd Németh Albert pénzügyi segédtitkár és a város részéről Solyomossy Lajos számvevő. Kérdést intéztünk az illető köztisztviselők közvetlen hivatalfőnökeihez, kiktől legtöbbször azt a választ kaptuk, hogy „magán ügy”-ben kértek és kaptak szabadságot a tegnapi napra. Volt olyan is, aki az okát sem tudta megmondani, hogy miért volt szükség a szabadságra. Hát mi a feltűnő csoportosulással, majdnem tünetes kocsisorral levonult köztisztviselők utazási célját megmondjuk. Oklándra vonultak, a muszkapárti képviselőjelölésre. Nem akarunk az 1899. évi XV. t. c. 167. §-ára hivatkozni. Fegyelmi okot sem keresünk eme tünetes levonulásban. Azt azonban igen furcsának találjuk, hogy a muszkapárti képviselőjelöltek ilyen hivatalos udvari kíséret környékezze körutazásában. Mit keresett a diszben öltözött megyehajdu a kiérdemesült darabont megyefőnök kocsiján!... Talán csak nem ő a tényleges főispán! Haller János grófról, a büszke mágnásról fel sem lehet tétélezni, hogy csak címzetes főispán legyen. És mégis. A látszat ezt akarja igazolni...

— **Hirtelen halál.** Daróczi István helybeli m. kir. posta- és távirdelegált tiszt e hó 6-án reggel 8 órakor, 27 éves korában hirtelen meghalt. Mély szomorúsággal, nagy bánattal töltvén el öreg szülőinek szívét. Temetése ma (vasárnap) d. u. 4 órakor lesz Szentimre-utcai lakásáról a róm. kath. egyház szer-tartása szerint. Halálát a helybeli posta- és távirdehivatal épületére kitzűzött gyászlobogó hirdeti. Kartársai pedig külön gyászjelentésben tudatják a szerencsétlen véget ért jó barát váratlan elhunytát. Nyugodjék békében! Isten vele!

— **A felsőfaluvi tűzkárosultak** részére a vármegye alispáni hivatala címére a mai napig következő pénzbeli adományok érkeztek: Ö felsége a király által engedélyezett segély 5000 K, Kállay Tamás 300 K, Péchy Lászlóné 10 K, Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank r. t. 50 K, Kolozsvár város 200 K, felsőrákosi községi elöljáróság gyűjtése 94 K, a székelyudvarhelyi áll. főreáliskola tanári karának és ifjuságának gyűjtése 86 K 03 f, Loncsárics Ida 2 K, Ercsi és Vidéke Takarékpénztára 5 K, Szabó Albert 50 K, Kendoff Antal 20 K, Szombati 5 K, Benke István 2 K, Makay Zádor 10 K, Bethlen Anna 10 K, Kovács Gyula 20 K, a „Magyarország” kiadóhivatala 20 K, Fülöp János 11 K, Bódor Ferenc 5 K, Rózsahegy r. t. város 20 K, Kassay A. 4 K, a homoródbenei községi elöljáróság 20 K, Parejdi Sőhivatal 150 K, Juhász József 8 K, Desseffy Arisztid 20 K, Sebesi Ákos 20 K, Tompa Kálmán 5 K, Udvarhelyvármegyei Takarékpénz r. t. 300 K, a „Magyarország” kiadóhivatala (másodszor) 6 K 50 f, Pálffy Jenő dr gyűjtése 812 K, az ujszékelyi községi elöljáróság gyűjtése 55 K 50 f, a szentábrahám községi elöljáróság gyűjtése 79 K 16 f, a bikatalvi községi elöljáróság gyűjtése 74 K 42, a kisbaconi községi elöljáróság gyűjtése 80 K. Ez összegek a székelyudvarhelyi adóhivatalban a külön e célra képezett alapon kezeltetnek, kivéve a Pálffy Jenő által gyűjtött összeget, mely az Agrár Takarékpénztár helyi fiókjánál kamatozó betétként van elhelyezve. A szives adakozók fogadják a károsultak nevében köszönetemet. Székelyudvarhelyen, 1910. évi május hó 6-án. Dr *Sebesi*, alispán.

— **Fekete Károly dr.** a kolozsvári itélő-tábla elnökének fia, Madarász Bea férje, életének 31-ik, boldog házasságának 2 ik évében, e hó 3-án befejezte alig megkezdett munkás életét. Özv. Dr Soó Rezsőné Madarász Irén sógorát gyászolja az elhunyt szép készütségű fiuban, aki ügyvédi vizsgás kir. alügyész volt. Temetése óriási részvét mellett áldozócsütörtökön történt meg Kolozsváron.

— **Meghívó.** Az Udvarhelyvármegyei Tanítóegylet Székelyudvarhely járási köre, tavaszi rendes ülését, folyó évi május hó 12-én délelőtt 9 órakor kezdődőleg Székelyudvarhelyt az állami fiúiskola IV-ik osztályu tantermében tartja meg, melyre a körtagjait és az érdeklődő tanügybarátokat tisztelettel meghívom. Székelyudvarhelyt, 1910. május hó 2-án. Gyerkes Mihályjárasköri elnök. Tárgysorozat: Gyakorlati tanítás. A gyűlés megnyitása, előterjesztések. A mult gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása. A büntető novella (1908. XXXV. t. c.) azon részének, amely a fiatalok védelmezésére vonatkozik ismertetése. Közintézményeink és ezek érdekében a teendőinkről felolvas Gál Imre. Pénztáros jelentése, a számadások megvizsgálása. Tanítás bírálata. Jelentések indítványok.

— **„Az uniformis”** cím alatt mult számunkban egy beküldött hírecksé látott napvilágot. Ugy értesülünk, hogy ezt a helyben állomásozó katonatiszti kar magára nézve sérelmesnek találta. Ezzel szemben kijel-

lenten kívánjuk, hogy a közlemény éle a tisztikart annál kevésbé érinteti, mivel a beküldő előttünk nyilvánkozattá, hogy a tisztikar minden egyes tagját nagyra becsüli és távol állott tőle ama szándék, hogy annak tagjairól olyasmit fel is tétélezzen.

— **Földmunka.** Székelyzsombor község elöljárósága a község határában levő Kishomoród patak és mellékágainak szabályozása, illetve medertisztogatási munkálatai érdekében végrehajtandó, mintegy 25,970 m² földkiemelés biztosítása céljából nyilvános versenyt hirdetett. A terv, munkakimutatás, részletes feltételek és szerződés, valamint ajánlati minták a brassói m. kir. kulturmérnöki hivatalnál megtekinthetők, illetve megszerezhetők. A vállalati összeg 5 százaléka bánatpénzül Székelyzsombor község pénztáránál leteendő s a nyugta az ajánlathoz csatolandó. Az ajánlatok május 12-én d. e. 9 óráig Székelyzsombor község jegyzőjénél nyújtandók be.

— **Iskolai hír.** A borosjenői pedagógiai nevelő és foglalkoztató állami intézetbe a jövő iskolai év kezdetén több növendéket vesznek fel. Felvétetnek az ország bármelyik részéről, a nevelő intézetbe 7—10 éves, a foglalkoztatóban 14 éven felüli nevelés-tanításra, illetve foglalkoztatásra alkalmas gyengeelméjű, gyenge tehetségű egyének. Ugy az ingyenes, mint a fizető felvétel iránti kérvényeket legkésőbb június hó 10-ig kell beküldeni az intézet igazgatóságához. Bővebb tájékoztatást bárki-nek szivesen nyújt az intézet igazgatója: Csapó György Borosjenő, Arad megye.

— **„Savoy”** Nagyszálloda Budapest, VIII. József-körút 16. a Nemzeti Színház közvetlen közelében. A főváros legszebb és legmodernebb szállodája 120 szoba és szalon. Központi gőzfűtés, villanyvilágítás. Lift. Hideg és melegvíz minden szobában. Szobák 3 koronától feljebb. Első-rangu etterem.

KÖZGAZDASÁG.

Az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egylettől.

Szám: 177—1910.

Meghívó

A vármegyei gazdasági egyesület folyó hó 10-én d. e. 10 órakor a vármegyei ház kistermében ülést tart, melyre a választmány tagjai tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Üszöbevásárló bizottság kiküldése.
  2. A szüzugyába való felhajtás idejének megállapítása, a felügyelő megválasztása.
  3. Üszökért beadott kérvények elbírálása.
  4. Böződujfalu kérelme nyugati faj bikáért.
  5. Folyó ügyek.
- Székelyudvarhelyt, 1910. évi május hó 2-án.

Az elnökség.

Vizsgai íráslapok igen csinos magyar diszitással, kettős színnyomással, finom famentes papíron, Betegh Pál könyv- és papírkereskedésében kaphatók.

Ne feledje el

Hogy a hirdetések hasznára lesz.
 * gondos átolvasása annak valószínűleg
 * Aki nálunk hirdet annak sikere van.
 * A hirdetés szövegezésében szívesen segítünk; kívánatra kliséit is beszerzünk.
 * Hirdetőinknél történeti megrendelésénél a „Székely-Udvarhely”-e szíveskedjék hivatkozni

4666—1510 tkvi. szám.

Hirdetmény.

Székelyszentkirály községre nézve az 1892. XXIX. t. c. értelmében a tényleges birtokosok tulajdonjogának a telekjegyzőkönyvekbe való bejegyzése és a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbitése iránti eljárás befejeztetvén.

Ez azzal a felszólítással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886 évi XXIX. t. c. 15 és 17 §-ai alapján ideértve e §-oknak az 1889. XXXVIII. t. c. 5 és 6 §-ában és az 1891 évi XVI. t. c. 15 §-ának a pontjában foglalt kiegészítéseit is valamint az 1889. XXXVIII. t. c. 7 §-a és az 1891. XVI. t. c. 15 §-b pontja alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési kereseteket hat hónap alatt, vagyis 1910. évi november hó 10-ig bezárólag a tkvi hatóságához nyújtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886 évi XXIX. t. c. 16 és 18 §-ainak eseteiben, ideértve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t. c. 5 és 6 §-ában foglalt kiegészítéseit is, a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése elleneben ellentmondással elni kívánának, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1910. évi november hó 10. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatóságához nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok kik az 1 és 2 pontban körülírt esetekben kívül az eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogukat bármely irányban sértve velük, ideértve azokat is, kik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t. c. 16 §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatóságához 6 hónap alatt vagyis 1910. évi nov. hó 10-ig bezárólag a tkvi hat. nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az említett bejegyzéseket csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azokat a feleket, a kik a kiküldöttnek eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.
 Székelyudvarhely, 1910. évi április hó 8-án Mihály János s. k. törvényszéki bíró.

«A kiadvány hitelül»

Gyertyános
 kir. tvszéki tkvvezető.

Eladási hirdetmény.

Bibarczfalvi Bándi György és társai eladni szándékoznak egy cseplő garnitúrát teljes jó karban levő hozzávaló készletekkel együtt 8000 korona vetelárért, esetleg alku szerint, mely áll egy 8 H. P. Mayer féle benzín motor, egy Hoffer és Shranz fele 900 mm dob szélességű cseplő és egy 3 es fel lábas here dörzsológépekből. Venni szándékozóknak becses figyelmébe ajánljuk, jóműködéséről jótállást vállalva.

Bibarczfalván, 1910. évi április hó 21-én.

Bándi György és Társai

Butorokat

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 43. szám alatt

Balási Mihály

épület-asztalosmester

készbutor - raktárában

szerezhetünk be a legelőnyösebben. Dus választék van: ebédlő-, háló- és szalonberendezések, hajlított butorok, hintaszékek, irodaberendezések, valamint esztérgályos munkák, függönytartók, fogasok, zongoraszékek stb.-ben. Költségvetésekkel díjmentesen szolgál. Kárpitos munkákat, javításokat, szalonberendezéseket, szobadiszítéseket és butoresomagolást jutányosan teljesít. 8—52.

A fogak közt maradt ételmaradékok szétbomlásából minden ember szájában főként az éjjeli alvás alatt savak és rothadási mikrobumok keletkeznek, melyek a fogakat megtámadják. Ezek okozzák a fogszuvasodást a szájbüzt és a kínos fogfájást. Semmiféle fogtisztítószer meg nem szünteti ezen bajokat oly gyorsan és biztosan, mint a Sztraka Menthol fogszappan Gyógytárakban és drogeriákban ára 1 K. 3 drbt 3 K-ért bérmentve küld Sztraka gyógyszerész Mohol. Kapható Solymossy János örökösei és Nagysolymossy Koncz Ármin gyógyszerésztárában Székelyudvarhelyt.

Nagy tavaszi szövet- és selyem-vásár

Weiner Máttyas

divatáruházában,

Budapest, VI. k. Andrásy-ut 3.

Eladásra kerülnek:

120 cm. széles Diagonál Cheviott 55, 68, 98 kr. és feljebb
 120 cm. Széles Serge Kamgarn — 55, 75 kr. és feljebb
 120 cm. széles Tavaszi angol kelmék — 98 kr. és feljebb
 Perkalin a legjobb gyártmány — 19, 24 és 35 krajcár
 Mosó dealin remek minták — 25, 32 és 42 krajcár
 Angol zefírek — 32, 45, 55 és 75 krajcár
 Selyem uha vászon — 39, 45, 55, 75 kr. és felj.
 Fehér áttört batiztok — 24, 28, 35 kr. és felj.
 Maderia és lég-hímzések — 48, 55, 65, 75 és felj.
 Mosó grenadin ujáonság 85 és 115. Pongis és Louisin selyem 58 és 68 kr. Taffota ruha selyem 65, 85, 95 és 115 kr.
 Dupla sz. nye — s selyem 98 és 145 kr.
 Nagyra — ia és angol kosztüm ke —
 szövetek, ruhadiszek, s mindennemű női pipere cikkekben.

kat vidékre szívesen küldök.

20 koronán felüli megrendeléseket bérmentve szállítok.

Czell Frigyes

és Fiai

bortermelők és bornagy kereskedők
Medgyes.

Legjobb beszerzési forrás termézetadta valódi erdélyi hegyi borokban. Hordókban és palackokban. Kitünő sajáttermés és vörös borok.

BORI!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

TALÁLÓS O O O
 O O O KÉRDÉS.

Miért apróhirdetés

az apróhirdetés?

mert néhány APRÓ sorban minden szükséges és célszerű dolgot lehet hirdetni és így valóban APRÓ pénzbe kerül csak, ha az ember
mindenféle állást
 kínál vagy keres,
mindenféle terményt
 kínál vagy keres,
lakást
 kínál vagy keres,
mindenféle butort
 kínál vagy keres,
mindenféle ipari cikket
 kínál vagy keres,

Új butorraktár

Székelyudvarhelyt, Bathány-tér 12 sz. a

Legjobb divatu berendezések és mindennemű kárpitos árak teljes jótállás mellett beszerezhetők. A n. é. közönség szíves pártfogását kér Balázs Károly esztérgályos, butorkereskedő. 4—10

Névjegyek
 Meghívók.
 Eljegyzési
 és Esküvői
 valamint gyászjelentések,
 ugyszintén mindenféle könyvnyomdai és könyvkötői munkálatok izléses kivitelben, gyorsan és pontosan készülnek
Betegh Pál
 villamos üzemre berendezett könyvnyomdát és könyvkötő-intézetet Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 81. sz. alatt.

Vidéki megrendeléseket azonnal elintéző.